

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0825U001605

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 09-05-2025

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Ян Цзін ...

2. Jing Yang

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: 0009-0005-2948-9027

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 025

Назва наукової спеціальності: Музичне мистецтво

Галузь / галузі знань: культура і мистецтво

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Освітньо-наукова програма підготовки доктора філософії за спеціальністю 025 - Музичне мистецтво

Дата захисту: 18-06-2025

Спеціальність за освітою: Музичне мистецтво

Місце роботи здобувача:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): PhD 8864

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний університет мистецтв імені І.П. Котляревського

Код за ЄДРПОУ: 02214350

Місцезнаходження: площа Конституції 11/13, Харків, Харківський р-н., 61003, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний університет мистецтв імені І.П. Котляревського

Код за ЄДРПОУ: 02214350

Місцезнаходження: площа Конституції 11/13, Харків, Харківський р-н., 61003, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 18.41

Тема дисертації:

1. Функції фактури у фортепіанних творах українських композиторів кінця XX – першої чверті XXI століття
2. Functions of texture in piano works by Ukrainian composers of the end of XX – first quarter of XXI century

Реферат:

1. Актуальність запропонованої теми зумовлена: відсутністю спеціального дослідження, у якому обґрунтовано систему функцій музичної (фортепіанної) фактури; необхідністю напрацювання аналітичного інструментарію для дослідження сучасної фортепіанної музики, у тому числі в аспекті фактурної організації та функцій фактури; необхідністю поєднання композиторського та виконавського ракурсів у дослідженні фортепіанної фактури; потребами виконавської практики, у якій фактура трактується важливою складовою логічно-художньої цілісності; інтересом до творчості українських композиторів сучасності. Об'єктом дослідження є фортепіанна музика українських композиторів XX – першої чверті XXI століть, предметом – умови й засоби реалізації фактурних функцій у фортепіанних творах українських композиторів кінця XX – першої чверті XXI століть. Мета дослідження – дослідити функції музичної (фортепіанної) фактури в теоретичному і практичному вимірах як багаторівневої, ієрархічної, динамічної системи. Наукова новизна

отриманих результатів. У музикознавстві вперше: – обґрунтовано багаторівневу, ієрархічну, динамічну систему функцій музичної (фортепіанної) фактури; – конкретизовано фундаментальну тріаду фактурних функцій (логічна, художня, комунікативна); 4 – запропоновано поняття «фортепіанно-фактурне письмо»; – розкрито системний взаємозв'язок між «фортепіанним стилем» («стилем фортепіано»), «фортепіанною фактурою» та «фортепіанно-фактурним письмом»; – уведено до наукового обігу фортепіанні твори, які ще не ставали предметом дослідження в наукових розвідках; – проаналізовано принципи фактурної організації та дію виокремлених функцій фактури в обраних фортепіанних творах сучасних українських композиторів. Набуло подальшого розвитку: – положення теорії музичної фактури; – розробка поняття «фортепіанний стиль» («стиль фортепіано»); – розробка поняття «фортепіанна фактура»: запропоновано робочий варіант його визначення з метою поглиблення системного й комплексного розуміння сутності фактури як царини взаємодії композитора й виконавця; – розробка поняття «письмо» в проекції на фортепіанну фактуру. З'ясовано, що фортепіанна фактура в наукових джерелах вивчається на перетині теоретичного й історичного напрямів; у межах першого виокремлено виконавський та музикознавчо-композиторський вектори дослідження. У роботах, що представляють виконавський, в центрі уваги є фактура як феномен, котрий звучить, окреслюються пов'язані питання системно-комплексного, інтонаційного аналізу фактури та суто виконавські питання піаністичності / непіаністичності; зручності / незручності; рухо-м'язового, жестового боку виконання. Вони є інструментами проникнення у фактуру як логічну й художню систему, осердя композиторського задуму. Фактура в такому аспекті трактується як комунікативна система, завдяки якій відбувається обмін смислами між композитором, виконавцем і слухачем. У наукових працях музикознавчокомпозиторського вектору фактура вивчається у взаємодії з категоріями стилю, жанру, а також з іншими засобами музичної виражальності. З'ясовано, що між стилем і фактурою встановлюються двоспрямовані зв'язки: фактура розглядається як один із виявів стилю завдяки утворенню певних типів фактури, у яких фокусуються закономірності художнього мислення доби; одночасно фактура може бути представлена як стилеутворювальний елемент на рівні епохального або індивідуального стилю. Подібним чином в музиці Нового часу часто жанр утілюється завдяки фактурі, а фактура є маркером жанру, засобом втілення жанрового змісту. Встановлено, що у наукових працях історичного напрямку фортепіанна фактура вивчається в динаміці змін типів фактури і прийомів фортепіаннофактурного письма, важливим показником змін в історичній перспективі вважається звуковий образ інструмента. З'ясовано, що у процесі історичного розвитку конституювалися стабільні елементи, які утворили ядро фортепіанного стилю (стилю фортепіано), яке постає з нерозривної єдності фактури й тембру (органологічних властивостей інструмента) (С. Коробецька) та є проекцією більш 8 широкого інструментального стилю (Д. Рубцова). Запропоновано робочий варіант визначення поняття фортепіанної фактури з опорою на наукові положення попередніх досліджень і з урахуванням композиторського й виконавського ракурсів. Підкреслено, що фортепіанна фактура увиразнюється за допомогою фортепіанно-фактурного письма як засобу її індивідуалізації відповідно до композиторського задуму. Обґрунтовано систему функцій музичної (фортепіанної) фактури, виходячи з положень про взаємодію фактури зі стилем, жанром, іншими музичновиражальними засобами в музичному творі, а також з уявлень про комунікативні, фонічні (сонорні), просторові, процесуально-динамічні властивості фактури. Результати теоретичної частини дисертаційного дослідження апробовані в аналізі фортепіанних творів українських композиторів кінця XX – першої чверті XXI.

2. The relevancy of the chosen topic is caused by the following: – Lack of special research that would substantiate the system of textural functions of musical (piano) texture; – Need to develop analytical instruments for the research on modern piano texture, including the aspects of textural organisation and textural functions; – Necessity to combine compositional and performative vectors of research on piano texture; – Demands of performative practice, where the texture is understood as an essential component of logically-artistic integrity; – Interest towards the works of modern Ukrainian composers. The object of the study is music for piano by Ukrainian composers of the end of XX – first quarter of XXI century, the subject of the study is conditions and ways of realisation of textural functions in piano works by Ukrainian composers of the end of XX – first quarter of XXI century. The aim of the study is to examine the functions of musical (piano) texture in theoretical and practical

dimensions as a multi-level, hierarchical, dynamical system. Scientific novelty of the results. For the first time in musicology: – Multi-level, hierarchical and dynamic system of functions of musical (piano) texture is described and substantiated; – A fundamental triad of textural functions (logical, artistic, communicative) is clarified; – A term “piano-textural writing” is suggested; – The systematic connection is revealed between “piano style” (“style of piano”), “piano texture” and “piano-textural writing”; – Piano works which have not previously been studied are introduced to scholarly circulation – The principles of textural organization and the ways in which the functions of the texture act in selected piano works by contemporary Ukrainian composers are analysed. It is revealed that piano texture in the scholarly sources is being studied at an intersection of theoretical and historical approaches; in the former case it is possible to differentiate between performative and musicologically-compositional vectors of study. In the works that represent performative vector, the attention is drawn to the texture as a sonic phenomenon, certain questions are raised of systematically-complex, intonational analysis of texture and beauty performative questions of being pianistic / un-pianistic; convenience / inconvenience; muscularly-physiological aspect of performance. They serve as the instruments to penetrate the texture as a logical and artistic system, the very core of the composer’s intention. In this aspect texture is understood as a communicative system due to which an exchange of senses between the composer, the performer, and the listener happens. In the scholarly works of musicologically-compositional vector the texture is studied in its interactions with such categories as style, genre, as well as with the other devices of musical expression. It is revealed that style and texture are interconnected: texture can be regarded as one of the aspects of style due to creation of certain texture types, that generalise principles of artistic thinking of the era; consequently, the texture can be interpreted as a style-creating element on the level of epochal or individual style. Thus, in the music of the Modern era genre is embodied through the texture, while the texture serves as a sign of genre, a way of incarnation of genre content. It is defined that in the scholarly works of historical approach the texture is studied in the dynamics of the changes of textural types and principles of piano-textural writing; sonic image of the instrument is considered to be an important sign of changes in historical perspective. It is revealed that in the process of historical development certain stable elements constituted the core of piano style (style of piano), which is based on inseparable unity between the texture and the timbre (organological characteristics of an instrument) (S. Korobetska) and is a projection of a broader instrumental style (D. Rubtsova). It is underscored that piano texture is personalised through piano-textural writing as a way of its individualisation under the influence of the composer’s intention. Systematicness of functions of musical (piano) texture is proven based on the postulates on interaction of the texture with style, genre, other devices of musical expression, as well as based on the views on communicative, phonic (sonoric), spatial, processually-dynamic characteristics of texture. The results of the theoretical part of the dissertation are applied to the analysis of the piano works by Ukrainian composers of the end of XX – first quarter of XXI century.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Теоретичне узагальнення і вирішення важливої наукової проблеми

Публікації:

- Ян Цзін. (2023). Реалізація смислотворювальної та організуючої функцій фактури у фортепіанних творах сучасних українських композиторів. *Аспекти історичного музикознавства. Аспекти історичного музикознавства*, 33, 128–141.
- Ян Цзін. (2024). Специфіка і функції фактури у фортепіанній музиці сучасних українських композиторів (на прикладі творів З. Алмаші та Д. Малого). *Аспекти історичного музикознавства*, 36, 158–172.

- Ян Цзін. (2024). Фортепіанна фактура в українському музикознавчому дискурсі. Слобожанські мистецькі студії, 3 (06), 178–183.

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПІВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Савченко Ганна Сергіївна

2. Hanna Savchenko

Кваліфікація: к. мист., доц., 17.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-9845-0450

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний університет мистецтв імені І.П. Котляревського

Код за ЄДРПОУ: 02214350

Місцезнаходження: площа Конституції 11/13, Харків, Харківський р-н., 61003, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Зима Людмила Вікторівна

2. Liudmyla Zyma

Кваліфікація: к. мист., доц., 17.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-1403-7571

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Одеська національна музична академія імені А.В. Нежданової

Код за ЄДРПОУ: 02214254

Місцезнаходження: вул. Новосельського, 63, Одеса, 65023, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури та стратегічних комунікацій України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Коновалова Ірина Юріївна

2. Iryna Konovalova

Кваліфікація: д. мист., доц., 17.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-0133-1816

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Харківська державна академія культури

Код за ЄДРПОУ: 30036001

Місцезнаходження: Бурсацький узвіз, 4, Харків, Харківський р-н., 61057, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Копелюк Олег Олексійович

2. Oleh Kopeliuk

Кваліфікація: к. мист., доцент, 17.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-0428-1538

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний університет мистецтв імені І.П. Котляревського

Код за ЄДРПОУ: 02214350

Місцезнаходження: площа Конституції 11/13, Харків, Харківський р-н., 61003, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Чернявська Маріанна Станіславівна

2. Marianna Chernyavska

Кваліфікація: к. мист., професор, 17.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-8379-5536

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний університет мистецтв імені І.П. Котляревського

Код за ЄДРПОУ: 02214350

Місцезнаходження: площа Конституції 11/13, Харків, Харківський р-н., 61003, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Александрова Оксана Олександрівна

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Александрова Оксана Олександрівна

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Поліна Кордовська

Реєстратор

УкрІНТЕІ

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна